

שְׁנֵיטע בַּמָּקוֹם שְׁלֹא עוֹשֶׂה פְּרִי, מַה עֲשֶׂה? עָקֵר אוֹתוֹ וְנִטְעוּ בַּמָּקוֹם אַחֵר. וּמִשּׁוּם זֶה פִּרְשׁוּהָ בַּעֲלֵי הַמִּשְׁנָה, שְׁלֹא הִיָּה מִחֻזֵּק לְהִיּוֹת עָקֵר, עַד שֶׁהֲלֹךְ לְאַרְץ יִשְׂרָאֵל וְנִטְעַע שָׁם בְּאִשָּׁה.

גַּם כִּף צְדִיק, שֶׁהוּא מְטַלְטֵל מִמָּקוֹם לְמָקוֹם, מִבֵּית לְבֵית, כְּאִלּוּ יָבֵא בְּגִלְגּוּל פְּעָמִים רַבּוֹת, וְהִינוּ (שְׁמוֹת כ) וְעֲשֶׂה חֶסֶד לְאֲלֹפִים לְאֶהֱבִינוּ, עַד שִׁיִּזְכֶּה לְעוֹלָם (הַבָּא) שְׁלָם. אָבֵל לְרִשְׁעִים לֹא מִבִּיאִים יוֹתֵר מִשְׁלֹש פְּעָמִים. וְאִם חֹזֵר בְּתִשׁוּבָה, נֶאֱמַר בּוֹ גְלוּת מְכַפֶּרֶת עֲוֹן. וּמִשּׁוּם זֶה פִּרְשׁוּהָ בַּעֲלֵי הַמִּשְׁנָה, צְדִיקִים שׁוֹבִים אֵינָן חוֹזְרִים לְעַפְרָם.

אֲלֵא קָא רְמִיז, (ויקרא יד) וְעַפֵּר אַחֵר יִקַּח וְטַח אֶת הַבֵּית. (איוב לד) וְאָדָם עַל עֲפֹר יִשׁוּב. (קהלת יב) וְיִשׁוּב הָעֵפֶר עַל הָאָרֶץ כְּשֶׁהִיָּה. מִשּׁוּם שֶׁהוּא מְנַגֵּעַ, וְאֵין בּוֹ אֵלָא אִשָּׁה רְעָה, יִצֵּר הָרַע, שֶׁנֶּאֱמַר בְּהָ אִשָּׁה רְעָה צְרַעַת לְבַעֲלָהּ. מַה תִּקְנָתוֹ? יִגְרַשְׁנָה וְיִתְרַפֵּא, שֶׁהִיא גּוֹרְמַת (בראשית כג) וְיִגְרַשׁ אֶת הָאָדָם. הָאָדָם - זֶה הַנְּשָׂמָה. אִ"ת - בֵּת זֶה הָאָדָם. (משלי כז) כְּצִפּוֹר נוֹדְדַת מִן קִנְיָה בֵּן אִישׁ נוֹדֵד וּמִשּׁוּם זֶה, (תהלים פד) גַּם צִפּוֹר מְצָאָה בֵּית, הֵינּוּ יִבְמָה. וְדָרוֹר קֵן לָהּ, הֵינּוּ גּוֹאֵל. אֲשֶׁר שִׁתָּה אֶפְרָחֶיהָ, בֵּן וּבַת. אֲשֶׁרִי מִי שְׁעוֹשֶׂה (להם) קֵן, (ויקרא כה) וְגֵאֵל אֶת מִמְכָּר אַחִיו, שֶׁהוּא מְכוֹר בְּעֵבוֹר מַה שְׁלֹא שָׁלוּ.

וּמִשּׁוּם זֶה אָמַר מֹשֶׁה, (דברים א) וַיִּתְעַבֵּר ה' בִּי לְמַעַנְכֶם. כָּאֵן הוּא סוֹד הָעֵבוֹר. רֹעֵה נֶאֱמַן הַשְּׂאִיר שְׁשִׁים רַבּוֹא, כְּמָה פְּעָמִים שָׁבֵא בְּגִלְגּוּל, וּמִשּׁוּם זֶה זְכוּת כָּלָם תִּלָּה בּוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.

וּמִשּׁוּם זֶה פִּרְשׁוּהָ חֲכָמִים, אִשָּׁה אַחַת יִלְדָה בְּמִצְרַיִם שְׁשִׁים רַבּוֹא בְּכָרִס אַחַד. וְאֵף עַל גַּב שְׁחָכְמִים פִּרְשׁוּהָ בְּדָבָרִים אַחֲרִים - שְׁבָעִים פָּנִים לַתּוֹרָה.

וְיִשָּׁר אֶל מְלֶאךְ וַיּוֹכֵל. וּבִגְיִן דְּאֶתְקָרִי אָדָם אֵילָנָא, אִיהוּ רְזָא דָא, לְאֵילָנָא דְּאֶתְנַטַּע בְּאַתֵּר דְּלֹא עֵבִיד אֵיבָא. מַה עָבַד. עָקֵר לִיָּה וְנִטְעִיָּה בְּאַתֵּר אַחֲרָא. וּבִגְיִן דָּא אוּקְמוּיָהּ מֵאִרֵי מִתְנִיתִין דְּלֹא הָוִי מוּחֻזֵּק לְמַהֲוִי עָקֵר, עַד דְּאִזִּיל לְאַרְץ יִשְׂרָאֵל, וְאֶתְנַטַּע תַּמָּן בְּאַתְתָּא.

אוֹף הָכִי צְדִיק, דְּאִיהוּ מְטַלְטֵל מֵאַתֵּר לְאַתֵּר, מִבֵּית לְבֵית, כְּאִלּוּ יִתִּי בְּגִלְגּוּלָא זְמַנִּין סְגִיאִין. וְהִינוּ (שְׁמוֹת כ) וְעוֹשֶׂה חֶסֶד לְאֲלֹפִים לְאוֹהֲבָיו, עַד דִּיזְכֶּה לְעֵלְמָא (דְּאֶתִּי) שְׁלָם. אָבֵל לְחַיִּיבֵיא, לֹא אֵייתִי לִיָּה יִתֵּר מִתְלַת זְמַנִּין. וְאִי חֹזֵר בְּתִיבְתָא, אֶתְמַר בֵּיה גְלוּת מְכַפֶּרֶת עֲוֹן. וּבִגְיִן דָּא אוּקְמוּיָהּ מֵאִרֵי מִתְנִיתִין, צְדִיקִים שׁוֹבִים אֵינָן חוֹזְרִים לְעַפְרָם.

אֲלֵא קָא רְמִיז, (ויקרא יד) וְעַפֵּר אַחֵר יִקַּח וְטַח אֶת הַבֵּית. (איוב לד) וְאָדָם עַל עֲפֹר יִשׁוּב. (קהלת יב) וְיִשׁוּב הָעֵפֶר עַל הָאָרֶץ כְּשֶׁהִיָּה. בְּגִין דְּהוּא מְנוּגַע, וְלִית בֵּיה אֵלָא אִשָּׁה רְעָה, יִצֵּר הָרַע, דְּאֶתְמַר בְּהָ אִשָּׁה רְעָה צְרַעַת לְבַעֲלָהּ. מֵאִי תִקְנָתִיהָ. יִגְרַשְׁנָה וְיִתְרַפֵּא. דְּאִיהִי גְרַמַת (בראשית ג) וְיִגְרַשׁ אֶת הָאָדָם הָאָדָם, דָּא נִשְׁמַתָּא. אִ"ת, בֵּת זֶה הָאָדָם. (משלי כז) כְּצִפּוֹר נוֹדְדַת מִן קִנְיָה בֵּן אִישׁ נוֹדֵד מִמְקוֹמוֹ.

וּבִגְיִן דָּא, (תהלים פד) גַּם צִפּוֹר מְצָאָה בֵּית, הֵינּוּ יִבְמָה. וְדָרוֹר קֵן לָהּ, הֵינּוּ גּוֹאֵל, אֲשֶׁר שִׁתָּה אֶפְרָחֶיהָ, בֵּן וּבַת. זְכָאָה אִיהוּ מֵאֵן דְּעָבַד (לִזוּ) קִינָא, (ויקרא כה) וְגֵאֵל אֶת מִמְכָּר אַחִיו. דְּאִיהוּ מְכוֹר בְּעֵבוֹר דְּלֹא דִלִּיָּה.

וּבִגְיִן דָּא אָמַר מֹשֶׁה, (דברים ג) וַיִּתְעַבֵּר יי בִּי לְמַעַנְכֶם. הָכָא הוּא סוֹד הָעֵבוֹר. רֹעֵא מְהִימָנָא, שְׁזִיב שְׁתִּין רַבּוֹא, כְּמָה זְמַנִּין דְּאֶתִּי בְּגִלְגּוּלָא, וּבִגְיִן דָּא זְכוּת כָּלָהּ תִּלְיָא קִדְשָׁא בְּרִיף הוּא בֵּיה. וּבִגְיִן דָּא אוּקְמוּיָהּ רַבָּנָן, אִשָּׁה אַחַת יִלְדָה בְּמִצְרַיִם שְׁשִׁים רַבּוֹא בְּכָרִס אַחַד. וְאֵף עַל גַּב דְּאוּקְמוּיָהּ רַבָּנָן בְּמִלִּין אַחֲרִינִין, שְׁבָעִים פָּנִים לַתּוֹרָה.

וּמִשּׁוּם זֶה פִּרְשׁוּהָ חֲכָמִים, אִשָּׁה אַחַת יִלְדָה בְּמִצְרַיִם שְׁשִׁים רַבּוֹא בְּכָרִס אַחַד. וְאֵף עַל גַּב שְׁחָכְמִים פִּרְשׁוּהָ בְּדָבָרִים אַחֲרִים - שְׁבָעִים פָּנִים לַתּוֹרָה.